

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Zientara

Protokolant: sekr. sądowy Bogumiła Kanclerz

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2013 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa Agencji (...) Spółki z o.o. w L.

przeciwko P. J.

o zobowiązanie do udzielenia informacji

I. zobowiązuje pozwanego P. J. do udzielenia powódce Agencji (...) Spółce z o.o. w L. następujących informacji:

a/ czy pozwany w roku 2010 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem na poziomie krajowym i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2010 r.”, stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał;

b/ czy pozwany w roku 2011 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem na poziomie krajowym i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2011 r.”, stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał;

c/ czy pozwany w roku 2012 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem na poziomie krajowym i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2012 r.”, stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał;

d/ jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym w punkcie „I a” jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

e/ jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym w punkcie „I b” jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

f/ jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym w punkcie „I c” jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

II. zasądza od pozwanego P. J. na rzecz powódki kwotę 887 zł (osiemset osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 126/13

UZASADNIENIE

Powódka Agencja (...) Spółka z o. o. w L. domagała się zobowiązania pozwanego P. J. do udzielenia informacji:

a/ czy pozwany w roku 2010 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem na poziomie krajowym i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2010 r.”, stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał;

b/ czy pozwany w roku 2011 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem na poziomie krajowym i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2011 r.”, stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał;

c/ czy pozwany w roku 2012 korzystał z materiału ze zbioru odmian wskazanych w dokumencie pod nazwą „Wykaz odmian roślin chronionych wyłącznym prawem na poziomie krajowym i wysokość opłaty dla hodowcy za wykorzystanie 1 kg materiału ze zbioru tych odmian do siewu w 2012 r.”, stanowiącym załącznik do pozwu, jako materiału siewnego, czy też z materiału takiego nie korzystał;

d/ jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym w punkcie „a” jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

e/ jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym w punkcie „b” jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

f/ jeżeli pozwany korzystał z materiału ze zbioru, którejkolwiek z odmian wskazanych w dokumencie opisanym w punkcie „c” jako materiału siewnego, to w jakich ilościach w odniesieniu do konkretnej odmiany wymienionej w tym dokumencie;

Powódka domagała się ponadto zasądzenia od pozwanego zwrotu kosztów procesu w kwocie 887 zł.

W uzasadnieniu żądania wskazała, iż jest organizacją hodowców w rozumieniu przepisów art. 23 -23 c ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmiany roślin (Dz. U. z 2003 r. nr 137, poz. 1300 ze zm.). Wystąpiła do pozwanego o udzielenie informacji jak w petitum pozwu, lecz pomimo ponagleń pozwany żądanych informacji nie udzielił. Obowiązek pozwanego udzielenia tych informacji wynika z art. 23 a ust. 4 ustawy z dnia 6 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin. Nie wywiązanie się przez posiadacza gruntów rolnych z obowiązku udzielenia na rzecz hodowcy (lub organizacji hodowców) informacji oznaczonych przepisami art. 23 a ust. 1-4 ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin stanowi podstawę do wytoczenia przeciwko takiemu posiadaczowi gruntów rolnych powództwa o udzielenie informacji tzw. powództwa informacyjnego.

Pozwany P. J. wniósł o oddalenie powództwa na koszt powódki. Zakwestionował legitymację powódki do występowania z roszczeniem o zobowiązanie do udzielenia informacji określonej w pozwie. Ponadto, zdaniem pozwanego, jakkolwiek powołane przepisy dają organizacjom hodowców szerokie uprawnienia, to jednak nie oznacza to, że mogą one z żądaniami takimi występować w stosunku do dowolnej osoby. Pozwany zaznaczył, iż w orzecznictwie wskazano, że dopiero zaistnienie konkretnego podejrzenia wykorzystywania materiału siewnego z odmian chronionych (tzw. „poszlaki wskazujące na sporną okoliczność”) daje prawo do żądania udzielenia informacji.

Co więcej, w ocenie pozwanego, powódka nie wykazała ani tego, że jest on posiadaczem gruntów rolnych, ani tego, że cokolwiek uprawia. W pozwie nie wskazano danych ewentualnie poszkodowanego hodowcy, nazwy chronionej odmiany, nie twierdzi się nadto, by pozwany kiedykolwiek zakupił materiał siewny odmian chronionych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany P. J. jest posiadaczem gruntów rolnych o powierzchni ponad 70 ha.

(dowód: wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich za lata 2010, 2011, 2012 koperta k. 488)

Agencja (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. jest organizacją hodowców w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin.

(dowód: lista współników Agencji (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. w roku 2010, 2011 i 2012 k. 145- 147, diariusze Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych k. 148- 207)

Powódka wystąpiła do pozwanego z wnioskami o udzielenie informacji o wykorzystaniu materiału ze zbioru odmiany chronionej wyłącznym prawem jako materiału siewnego w 2010, 2011 oraz w 2012 r.

(dowód: wnioski o udzielenie informacji k. 208 – 238)

Pozwany wezwania te zignorował.

(bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawę prawną żądania powódki stanowi art. 23 a ust. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 2003 roku o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. nr 137 poz. 1300 ze zmianami). Dla oceny prawnej tego żądania w zakresie wniosków o udzielenie informacji z dnia 24 czerwca 2010 r. oraz z dnia 23 maja 2011 r. właściwe będą przepisy ustawy sprzed nowelizacji z dnia 21 września 2011 roku dokonanej ustawą z dnia 1 lipca 2011 roku o zmianie ustawy o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. Nr 186 poz. 1099), zaś w zakresie wniosku z dnia 1 czerwca 2012 r. po dokonanej wyżej nowelizacji.

Zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 23 a ust. 1 ustawy (nadany po nowelizacji z 21 września 2011 r.) posiadacz gruntów rolnych, z wyłączeniem posiadacza gruntów rolnych określonego w art. 23 ust. 3, albo organizacja reprezentująca posiadaczy gruntów rolnych przekazuje hodowcom albo organizacjom hodowców, na ich wniosek, pisemną informację dotyczącą wykorzystania materiału ze zbioru, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 1, jako materiału siewnego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku. Stosownie do treści art. 23 ust. 3 ustawy zwolnieni z obowiązku przekazania pisemnych informacji są posiadacze gruntów do 10 ha - w przypadku odmiany chronionej wyłącznym prawem będącej odmianą roślin, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit q) oraz posiadacze gruntów do 25 ha - w przypadku odmiany chronionej wyłącznym prawem będącej odmianą roślin, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. a-p. W brzmieniu sprzed 21 września 2011 roku ustawa nie określała terminu, w jakim informacje winny być udzielone. Zwolnieni z obowiązku udzielenia informacji byli rolnicy posiadający grunty rolne do 10 ha (patrz art. 23a ust. 1 w związku z art. 23 ust. 3 - w brzmieniu sprzed 21 września 2011 roku).

W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że za nieuzasadniony Sąd uznał zarzut braku legitymacji powódki w niniejszym sporze. Krąg osób legitymowanych określa sama ustawa wskazując, że są nimi hodowcy bądź organizacje hodowców. Nie zasługuje na aprobatę pogląd pozwanego, że organizacja hodowców może realizować uprawnienie do żądania informacji od posiadaczy gruntów wyłącznie na podstawie odrębnego upoważnienia udzielonego przez zrzeszonego w niej hodowcę. Organizacja hodowców w rozumieniu ustawy nie jest podmiotem, który zarządza cudzym prawem w oparciu o umowę, albo odrębne upoważnienie, przedmiotem którego byłoby powierzenie jej zarządzania wyłącznym

prawem do odmiany. Ustawodawca przyznał określone uprawnienia organizacjom pod warunkiem wszakże, że hodowcy którym prawo to przysługuje, są w niej zrzeszeni. W takim wypadku to nie hodowca indywidualnie, ale organizacja, której jest członkiem, w jego imieniu realizuje owe uprawnienia i nie musi wykazywać się odrębnym upoważnieniem, bowiem sama przynależność do organizacji daje jej prawo dochodzenia określonych roszczeń. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy powódka, powołując się na fakt posiadania przez siebie statusu „organizacji hodowców” w rozumieniu przepisów ustawy, wskazywała na wykaz współników Spółki w latach, za które dochodzi od pozwanego informacji oraz na wyciągi z Diariuszy Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych za lata 2010, 2011 i 2012. Z dokumentów tych wynika, że jej członkami w rozumieniu ustawy, to jest współnikami w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, są hodowcy czyli osoby, które wytworzyły odmianę rośliny lub na rzecz których odkrycia dokonano. Wspólnikom w powodowej Spółce służy wyłączne prawo do odmian jęczmienia jarego, jęczmienia ozimego, owsa, pszenicy zwyczajnej jarej, pszenicy zwyczajnej ozimej, pszenżyta jarego, pszenżyta ozimego, żyta jarego, żyta ozimego, rzepaku ozimego, ziemniaka, wyszczególnionych w „ Wykazach odmian roślin chronionych wyłącznym prawem /.../” za lata 2010, 2011 i 2012, a nadto pszenicy twardej, rzepaku jarego, rzepaku ozimego, lnu zwyczajnego, bobiku, grochu siewnego, łubinu wąskolistnego, łubinu żółtego, wyki siewnej, wyszczególnionych w „Wykazie odmian roślin chronionych wyłącznym prawem (...) za 2012 r. Wymienione rośliny w odmianach chronionych wyłącznym prawem podlegają „odstępstwu rolnemu ” z art. 23 ustawy, to jest w przypadku gdy stanowią materiał ze zbioru w gospodarstwie rolnym posiadacza gruntu rolnego mogą być przez niego w tym gospodarstwie używane jako materiał siewny.

Za niezasadny uznać należało również zarzut niewykazania przez powódkę legitymacji biernej pozwanego. Treść wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich na rok 2010 , 2011 i 2012, nakazuje przyjąć, że pozwany był w tych latach posiadaczem gruntu o powierzchni ponad 10 ha, a zatem nie podlegał zwolnieniu od obowiązku udzielenia informacji określonej w art. 23 a ust. 1 w związku z art. 23 ust. 3 pkt 1 i 2 ww. ustawy.

W tej sytuacji Sąd uznał, że powódka posiada status organizacji hodowców, o którym mowa w art. 23 ust. 1 cytowanej ustawy, a tym samym przysługuje jej uprawnienie do żądania od pozwanego przekazania pisemnych informacji dotyczących wykorzystania przez niego materiału siewnego. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że powódka zwracała się do P. J. z wnioskami o udzielenie informacji wskazanych w żądaniu pozwu za lata 2010, 2011 i 2012, przy czym w wezwaniu z dnia 1 czerwca 2012 r. wyznaczyła pozwanemu na udzielenie informacji termin 30 dni od daty otrzymania wniosku. Nie budzi wątpliwości, że pozwany - pomimo obowiązku - nie odpowiedział na wnioski powódki.

Wbrew stanowisku pozwanego, treść art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie prawnej odmian roślin nie uzależnia obowiązku do udzielenia wymienionych wyżej informacji przez rolników od zaistnienia „ poszlak” lub „podejrzeń”. To daleko idące uprawnienie hodowców (bądź ich organizacji) wynika z faktu, iż brak regulacji nakładających na posiadacza gruntów rolnych obowiązku udzielenia informacji dotyczących korzystania przez nich z dobrodziejstwa instytucji odstępstwa rolnego sprawiłoby, że prawo hodowców do pobierania odpowiednich opłat byłoby prawem czysto iluzorycznym. Bez możliwości uzyskania przez hodowców informacji od podmiotów zobowiązanych i dalszych danych umożliwiających wyliczenie opłat nie byłoby możliwe dochodzenie przez nich przysługujących im praw. W przypadku braku reakcji ze strony rolnika na wezwania do udzielenia informacji hodowcy, może on wystąpić z powództwem o nakazanie udzielenia takich informacji (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 września 2012 r. sygn. akt I ACa 497/12).

Mając na uwadze powyższe, powództwo należało uznać za usprawiedliwione.

O kosztach procesu rozstrzygnięto z mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. , art. 99 k.p.c. , a także § 10 ust. 1 pkt 18 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013.490 j.t.)